

Õppejõudude teenisluse seaduse muutmise dekreet.

Antud Riigivanema poolt 25. aprillil 1934.

I.

Õppejõudude teenistuse seaduse (RT 59 — 1931, art. 461 ja RT 5 — 1934, art. 36) §§ 1, 2, 3, 24, 28, 31, 33, 34, 38, 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 60, 63, 85, 86, 88 ja 91 muudetakse ja panakse maksma järgmises redaktsioonis:

§ 1. Õppejõud jagunevad:

1) määralisteks, kes omavad vastavat õpetajakutset, kellel on vähemalt 50% seaduses ettenähtud nädalatundide normist ja kes määralise õppejõuna ametisse kinnitatud;

2) tunniandjaiks, kes omavad vastavat õpetajakutset, kuid kelle nädalatundide arv on alla 50% seaduses määratud normist, ja kes tunniandjana ametisse kinnitatud;

B37.34 3) õpetajaameti kandidaatideks, kes ei oma vastavat õpetajakutset, kuid on õiendanud vastava õpetaja kutseeksami kutsekomisjonis ja töötavad koolis praktikaaja täitmiseks;

4) õppejõu kohusetäitjaiks, kes sellena kohale määratud.

Õppejõududeks loetakse õppeasutise juhatajad ja õpetajad, kusjuures õpetajate hulka loetakse ka juhataja abid, tagavara-õpetajad, meister-instruktorid ja teised õppeasutistes õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud.

§ 2. Õppejõud peab vastama järgmistele nõuetele:

1) peab olema Eesti Vabariigi kodanik;

2) peab oskama riigikeelt;

3) peab olema vähemalt 20 aastat vana, välja arvatud õpetajaameti kandidaadid;

4) peab vastama tervislikult Haridus- ja sotsiaalministri sellekohase määruse nõuetele;

5) peab omama vastavat õpetajakutset või peab olema õiendanud vastava õpetaja kutseeksami kutsekomisjonis, välja arvatud § 45 toodud juhul.

Erandi punkt 1 ja välismaalastele punkt 2 tähendatud nõuete suhtes võib

teha igal üksikul juhul Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 3. Õppejõuks ei või võtta isikut:

1) kes seadusjõusse astunud kohtuotsusega on kaotanud õiguse olla riigi- või omavalitsuse teenistuses või õppejõuks õppeasutises, või kellele Õppejõudude teenistuse seaduse §§ 86 ja 87 põhjal on keelatud teenistusse astuda;

2) kes on eeluurimise või kohtu all süüteo pärast pärast, mille eest seaduses on nähtud ette vangimaja või raskem karistus, välja arvatud süüteoasjad, mida võidakse lõpetada poolte leppimisel.

§ 24. Praktikaajal peab õpetajaameti kandidaadil olema vähemalt 25% seaduses ettenähtud nädalatundide normist. Ainult sel juhul, kui õppeaine oma laadilt ja tundide arvult koolis ei võimalda anda õpetajaameti kandidaadile tunde tähendatud määral, võib Haridus- ja sotsiaalministri otsusel õpetajaameti kandidaadi tundide arvu vähendada vastava aine tundide arvule koolis.

Praktikaaeg võetakse arvesse õppejõudude teenistusaja arvutamisel vastavates seadustes ettenähtud alustel ning praktikaajal makstakse kandidaadile palka kutsetelise õpetaja normide järgi.

Praktikaaja täitmiseks võib õpetaja-

ameti kandidaat töötada ka koolis, kus on vajalik arv õppejõude, kas tasuta või saades tasu vastavalt tundide arvule selleks otstarbeks riigi eelarves määratud krediidist.

§ 28. Kesk- ja kutsekooli õppejõul on õigus õpetada kesk-, kutse- ja algkoolides neid õppeaineid, millistes tal on õpetajakutse. Teiste ainete õpetamine võib toimuda vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna sellekohasel loal.

§ 31. Isikuile, kel puudub õpetajakutse, kuid kel on õppejõudude teenistuse seaduse § 8 teises lõigus või § 18 p. 2 või § 19 p. 2 ja 3 ettenähtud haridus ja kes on töötanud koolides Eesti Vabariigi õppejõuna vähemalt viis aastat rahuldavate tagajärgedega, võib Haridus- ja sotsiaalminister anda Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse ettepanekul vastava kutse arvestades nende õppe- ja kasvatustöö tulemusi.

§ 33. Õppejõu ametisse seadmine võib toimuda ainult vabale kohale. Suvisel õppetöö vaheajal peab õppejõu valimine toimuma hiljemalt kolm nädalat enne tegeliku õppetöö algust.

§ 34. Õppejõu valimisest kuulutatakse hiljemalt kaks nädalat enne valimist ühes

pealinnas ilmuvas päevalehes, mille määrab iga kalendriaasta kohta Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 38. Õppejõuks võib valida vastava õpetajakutsega isiku või õpetajaameti kandidaadi.

Kooli juhatajaks võib valida alg- ja täienduskoolides vastava õpetajakutsega isiku, kes töötanud koolis õppejõuna vähemalt kolm aastat, ning kesk- ja kutsekoolides — vastava õpetajakutsega isiku, kes töötanud koolis õppejõuna vähemalt viis aastat.

§ 40. Riigi poolt ülalpeetavate õppeasutiste õpetajad määrab ametisse Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus või kutseoskuse osakond, õppeasutiste juhatajad Haridus- ja sotsiaalminister Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse või kutseoskuse osakonna direktori ettepanekul, välja arvatud pedagoogiumide, gümnaasiumide, Tallinna tehnikumi, kunsttööstuskooli ja Tallinna merekooli juhatajad, kelle kinnitab ametisse Riigivanim Haridus- ja sotsiaalministri ettepanekul.

§ 43. Tagavaraõpetajad määrab ametisse Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus koolinõuniku sellekohasel ettepanekul.

§ 44. Valitud õppejõu-kandidaadi kinnitab ametisse alg- ja täienduskoolides ja neile kursuse ulatuselt vastavais õppeasutistes Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus. Kesk- ja kutsekoolides ja eraõppeasutistes, mille kursus ületab alg- ja täienduskooli kursuse, kinnitab valitud õppejõu-kandidaadi ametisse vastavalt Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus, kutseoskuse osakond või teaduse- ja kunstiosakond; nende koolide juhatajad kinnitab ametisse Haridus- ja sotsiaalmi-nister, välja arvatud avalikkude gümnaasiumide ja õigustega eragümnaasiumide juhatajad, kelle kinnitab ametisse Riigivane Haridus- ja sotsiaalministri selleko-hasel ettepanekul.

Õppejõude ametisse kinnitav asutis jätab esitatud õppejõu-kandidaadi kinnitamata, kui viimane ei vasta seaduse nõuetele või ei ole kohane õppe- või kasvatus-töö huvide seisukohalt, ja nõuab uue kandidaadi esitamist. Kui valiv asutis antud tähtajaks uut kandidaati ei esita või uus kandidaat ei ole õppejõude ametisse kinnitavale asutisele vastuvõetav samadel põhjustel, siis määrab viimane õppejõu ametisse oma valiku järgi.

Ka võib õppejõude ametisse kinnitav asutis tarbe korral esitatud kandidaadi

kinnitada või määrata kohale õppejõu kohusetäitjaks kuni üheks kooliaastaks, mille möödumisel õppejõud kinnitatakse või määratakse ametisse kas lõplikult või vabastatakse kohalt.

§ 45. Kui õppejõu kohale ei leidu § 2 p. 5 nõuetele vastavat kandidaati, võib õppejõude ametisse kinnitav asutis määrata sellele kohale kauemalt üheks kooliaastaks õppejõu kohusetäitja isikute hulgast, kes vastavad seaduste muudele nõuetele ja keda see asutis nende ettevalmistuse poolest leiab kohaseks antud kohale.

§ 46. Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna ja teaduse- ja kunstiosakonna otsuste peale õppejõudude ametisse kinnitamise või määramise, mittekinnitamise või mittemääramise asjus võib kaevata Haridus- ja sotsiaalministrile kahe nädala keskel vastava otsuse saamise päevast arvates.

Haridus- ja sotsiaalministri otsused nende kaebuste puhul kui ka ta otsused koolijuhatajate ametisse kinnitamise või määramise asjus on lõplikud.

§ 47. Määralsed õppejõud kinnitatakse ametisse määramatuks ajaks, välja arvatud juhud, kui nad kinnitatakse õppejõu kohusetäitjaiks, õpetajaameti kandidaadid — praktikaaja lõpuni, kusjuures

nende teenistuslik vahekord lõpeb kooliaasta lõpul, ja tunniandjad kooliaasta lõpuni.

Kui õppeaine oma tundide arvult ja laadilt ei võimalda määralise õppejõu võtmist, võib õppejõude valiva asutise ettepanekul kinnitada ka tunniandja määramatuks ajaks.

Määraliseks kinnitatud õppejõud jääb määraliseks seni, kui ta tundide arv püsib määralise õppejõu tundide arvu piirides. Langeb aga tundide arv klasside koondamisel või ümberkorraldamisel või tunnikavade muutmisel alla määralise õppejõu tundide alammäära, siis määratakse ta õppejõude ametisse kinnitava asutise poolt ümber tunniandjaks määramatuks ajaks. Samas korras toimub ta määramine uuesti määraliseks, kui ta tundide arv uuesti tõuseb määralise õppejõu tundide normini.

Eraõppeasutistes, välja arvatud õigus- tega erakoolid, võib õppeasutise ülalpidaja ettepanekul kinnitada määralisi õppejõude ka tähtajaliselt.

§ 48. Õppejõud loetakse ametisolevaks sellest ajast, millest ta ametisse kinnitatud või määratud.

Õpetajaameti kandidaadi, kes teenistuse ajal omandanud vastava õpetaja kut-

se, võib kinnitada õppejõude valiva asutise ettepanekul vastavalt õppejõu tundide arvule määraliseks õppejõuks või tunniandjaks.

§ 49. Kui hiljemalt kaks nädalat enne sügise õppetöö algust avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides ei ole esitatud õppejõude ametisse kinnitavale asutisele seaduse nõuetele vastavat õppejõu-kandidaati vabale kohale, siis määrab õppejõude ametisse kinnitav asutis sellele kohale vastava õppejõu oma valiku järgi. Vabaneb aga õppejõu koht õppetöö kestel, siis määratakse sellele kohale õppejõude ametisse kinnitava asutise poolt vastav õppejõud kauemalt kooliaasta lõpuni.

§ 50. Kui õppejõud mõjuvatel põhjustel on sunnitud puuduma oma ametikohuste täitmiselt, siis määratakse kuni tema ametikohuste täitmisele ilmumiseni asetäitja kas sama õppeasutise õppejõudude hulgast või väljastpoolt, viimasel juhul eeskätt reservis olevate õppejõudude hulgast: alg- ja täienduskoolides — kooli-nõuniku poolt, kesk- ja kutsekoolides — Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna või teaduse- ja kunstiosakonna poolt, välja arvatud Riigivanema poolt kinnitatud juhata-

jate asetäitjad, kes määratakse ametisse Haridus- ja sotsiaalministri otsusega.

Kui õppejõu tagasituleku aega asetäitja väljastpoolt määramisel ei ole võimalik ette näha ja asetäitja on määratud tähtajata, siis tuleb õppejõu tagasitulekust teatada asetäitjale vähemalt üks kuu ette, vastasel korral tuleb asetäitjale palka edasi maksta ühe kuu kestel, arvates päevast, mil temale teatati õppejõu tagasitulekust. Ühe kuu kestel palga saamise õigust ei ole asetäitjail, kes on ühtaegu määraliseks õppejõuks, või on õpetaja-ameti kandidaadiks ja omab vähemalt 50% seaduses ettenähtud nädalatundide normist, või on riigi või omavalitsuse palgalises teenistuses, või on võetud reservist ja saab palka reservi järgi.

Kui asetäitja täidab õppeasutise juhataja, tema abi või teisi erikohuseid tegeliku õppetöö ajal, siis on tal õigus saada nende ülesannete täitmise eest erilist tasu õppejõudude tasude seaduses ettenähtud alustel.

§ 52. Avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppejõud saavad teenistuse eest seaduses määratud tasu, arvates ametisse kinnitamise või määramise päevast.

Rahatasu makstakse üks kord kuus

või poole kuu viisi samadel tähtaegadel nagu riigiteenijaile.

Teiste eraõppeasutiste õppejõududele makstakse tasu nende asutiste ülalpidajate poolt normide kohaselt, mis nähtud ette seaduses avalikkude õppeasutiste õppejõudude kohta.

§ 53. Koolide ja klasside koondamisel ning nende ümberkorraldamisel ja tunnikavade muutmise tagajärjel avalikkudest õppeasutistest ja õigustega erakoolidest vabanenud määralisi õppejõude võib õppejõude ametisse kinnitav asutis vabanenud õppejõu nõsolekul ja ära kuulunud kooli ülalpidaja arvamuse paigutada vastavale vabale kohale teistes samasugustes koolides, vastasel korral aga viiakse need õppejõud õppejõudude reservi.

§ 54. Õppejõudude reservi viidud määralsed õppejõud saavad endisest teenistuskohast kolme kuu kestel täie endise rahatasu, välja arvatud lisa- ja asetäitendide tasu ja järgmise kolme kuu kestel poole sellest tasust.

Endisest õppejõu teenistuskohast teenistustasu saamise õigus kustub enne kuuekuulist tähtaega, kui õppejõud on kinnitatud määraliseks õppejõuks või astunud riigi- või omavalitsuse teenistusse ja saab sealt palka või kui ta ei võta vastu

kolmandat temale pakutud määralise õppejõu kohta.

§ 60. Teenistustasu saamise õigus lõpeb tegelikult ametist vabastamise päevaga, välja arvatud §§ 54, 58 ja 59 ettenähtud juhud. Õppejõu teenistusest lahkumisel ei nõuta temalt tagasi teenistustasu päevade eest, mis jäid teenida saadud teenistustasu eest.

§ 63. Ajutist vabastust ametikohuste täitmisest õppetöö ajal tungiva vajaduse korral annab avalikkudes õppeasutistes ja õigustega erakoolides: 1) kuni 3 päevani õpetajaile õppeasutise juhataja, teatades sellest alg- ja täienduskoolide õpetajate suhtes kohalikule koolinõunikule ja teiste koolide õpetajate suhtes Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsusele, kutseoskuse osakonnale või teaduse- ja kunsti- osakonnale ning õppeasutiste juhatajaile alg- ja täienduskoolides koolinõunik ja teistes koolides Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus, kutseoskuse osakond või teaduse- ja kunstiosakond; 2) kuni kolme kuuni teenistustasuga ja kuni ühe aastani teenistustasuta — Haridus- ja sotsiaalminister.

Erakorralistel juhtudel annab ajutist vabastust kuni ühe aastani avalikkude õppeasutiste ja õigustega erakoolide õppe-

jõududele Haridus- ja sotsiaalministri ettepanekul Vabariigi Valitsus täieliku või osalise palgaga.

Eraõppeasutistes, välja arvatud õigustega erakoolid, annab tungiva vajaduse korral ajutist vabastust ametikohuste täitmisest õppetöö ajal kuni 3 päevani õppeasutise juhataja, teatades sellest koolinõunikule, õppeasutise juhatajale aga — vastav koolinõunik. Kuni ühe aastani annab ajutist vabastust õppeasutise ülalpidaja nõusolekul Haridus- ja sotsiaalminister.

§ 85. Teenistuse huvides võivad õppejõude ametisse kinnitavad asutised õppejõu paigutada ümber ühest avalikust õppeasutisest või õigustega erakoolist teise samasugusesse õppeasutisse, ära kuulates enne üleviimist üleviidava õppejõu seletuse ja kooliülalpidajate arvamused.

Käesolevas paragrahvis toodud juhul ja korras võib õppejõude ametisse kinnitav asutis õppejõudu ümber paigutada ka suurema kooli juhataja kohalt väiksema kooli juhataja kohale, samuti juhataja või juhataja abi kohalt õpetaja kohale kas samas või teises koolis.

§ 86. Haridus- ja sotsiaalministril on õigus vabastada õppejõudu ametist, kui õppejõu õppe- ja kasvatustöö osutub nõr-

gaks või puudulikuks kolmel revideerimisel ühe või kahe õppeaasta kestel ja revideerimisel leitud puudused on tehtud teatavaks õppejõule, kusjuures enne küsimuse otsustamist vaadatakse asi läbi komisjonis, mille koosseisu kuuluvad vastav haridusnõunik, kohalik koolinõunik ja üks liige Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna või teaduse- ja kunstiosakonna direktori määramisel.

Ühes ametist vabastamisega võib Haridus- ja sotsiaalminister keelata vabastatud õppejõule teenistusse astumise kuni kolme aastani, kusjuures enne uuesti ametisse astumist Haridus- ja sotsiaalministeeriumi koolivalitsus võib vabastatult nõuda vastavate katsete õiendamist või praktiseerimist koolis selleks määratud õppejõu juhatusel.

Ka on Haridus- ja sotsiaalministril õigus pärast sellekohast juurdlust vabastada ametist ühes teenistusse astumise keeluga kuni kolme aastani õppejõudu, kelle käitumine õppeasutises või väljaspool õppeasutist ei olnud kasvataja kõrge kutse kohane. Enne küsimuse otsustamist vaadatakse asi läbi komisjonis, mille koosseisu kuuluvad vastav haridusnõunik, kohalik koolinõunik ja üks liige Haridus- ja

sotsiaalministeeriumi koolivalitsuse, kutseoskuse osakonna või teaduse- ja kunsti-osakonna direktori määramisel.

§ 88. Ametivahekord lõpeb:

1) õppejõu surmaga;

2) teenistusaja lõppemisel, kui õppejõud oli määratud tähtajaliselt;

3) seadusjõusse astunud kohtuotsuse järgi;

4) ametist tagandamisel distsiplinaar-korras;

5) ametist vabastamisel õppejõudude teenistuse seaduse §§ 86 ja 87 korras;

6) ametist vabastamisel pärast õppejõu ametisse kinnitava asutise sellekohast otsust:

a) õppejõu omal soovil pärast ühekuulist etteütlemist kooli ülalpidajale või õppejõude ametisse kinnitava asutise loal ka varemalt;

b) õppejõu koha kaotamisel õppeasutise sulgemise, klasside koondamise ning nende ümberkorraldamise või tunnikavade muutmise tagajärjel;

c) parandamatu terviserikke või haiguse puhul, mis teenistuse jätkamise teevad võimatuks või on kardetav õpilastele, kui need asjaolud on tõestatud pensionikomisjoni aktiga või arstliku komisjoni otsusega;

EPAM K 20621
B 37.34

d) Eesti Vabariigi kodakondsusest lahkumisel;

e) 65-aastase vanuse kättejõudmisel, kusjuures Haridus- ja sotsiaalministril on õigus erandjuhtudel pikendada õppejõu teenistusaega kuni 70 eluaastani.

§ 91. Õppejõude ametisse kinnitav asutis võib pensionieasse jõudnud õppejõudu ametist vabastada teenistuse huvides.

II.

Sama seaduse §§ 76, 81, 83 ja 89 sõnade „Õppejõude registreeriva asutise“ asemel lugeda sõnad „õppejõude ametisse kinnitav asutis“.

III.

Sama seaduse § 90 kaotab maksvuse.
Tallinnas, 25. aprillil 1934.

K. Päts
Peaminister
Riigivanema ülesannetes.

N. Kann
Hariduse- ja sotsiaalminister.

R.K.-ü. „Töökooli“ väljaanne—Tallinn, 1934

Kirjastus o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas